

XU HƯỚNG PHÁT TRIỂN NGÂN HÀNG MỞ TRONG TƯƠNG LAI

● NGUYỄN THỊ TÌNH

Khoa Tài chính Ngân hàng và Bảo hiểm,
Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật công nghiệp

TÓM TẮT:

Ngân hàng mở là một mô hình ngân hàng hiện đại, cho phép các dịch vụ tài chính được cung cấp thông qua các nền tảng số hóa và giao tiếp trực tiếp với các tổ chức bên thứ ba qua các API (giao diện lập trình ứng dụng). Mô hình này không chỉ thay đổi cách thức hoạt động của các ngân hàng truyền thống mà còn mang lại lợi ích lớn cho người tiêu dùng, tăng cường sự minh bạch và cải thiện trải nghiệm người dùng. Bài viết này phân tích những lợi ích, thách thức và xu hướng phát triển của ngân hàng mở trong tương lai tại Việt Nam.

Từ khóa: ngân hàng mở, API, công nghệ tài chính, đổi mới sáng tạo, dịch vụ tài chính số.

1. Đặt vấn đề

Ngân hàng mở là một khái niệm mới đang thu hút sự chú ý của ngành tài chính và các tổ chức ngân hàng trên toàn thế giới. Với sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ, đặc biệt là API, ngân hàng mở không chỉ giúp các ngân hàng truyền thống cung cấp dịch vụ tiện lợi hơn mà còn tạo ra cơ hội cho các công ty fintech (công nghệ tài chính) tham gia vào hệ sinh thái tài chính. Mô hình này cho phép người tiêu dùng dễ dàng kết nối và tương tác với các dịch vụ tài chính từ nhiều nguồn khác nhau, từ đó tạo ra một thị trường tài chính đa dạng và cạnh tranh hơn.

Mặc dù có nhiều lợi ích, ngân hàng mở cũng đặt ra nhiều thách thức về bảo mật, quyền riêng tư và quản lý dữ liệu. Các tổ chức tài chính cần phải đầu tư vào cơ sở hạ tầng công nghệ để bảo vệ thông tin người dùng trong một môi trường mở và dễ bị tấn công. Hơn nữa, sự chuyển đổi từ mô hình ngân hàng truyền thống sang ngân hàng mở đòi hỏi một sự thay đổi lớn trong cách thức hoạt động và tư duy của các tổ chức tài chính. Do đó, nghiên cứu về

ngân hàng mở không chỉ có ý nghĩa trong việc nắm bắt xu hướng mà còn trong việc tạo ra các chiến lược phát triển bền vững cho ngành ngân hàng trong tương lai.

2. Xu hướng phát triển ngân hàng mở trong tương lai

Ngân hàng mở (Open Banking) là một xu hướng đang phát triển mạnh mẽ trong ngành tài chính, và xu hướng này dự báo sẽ tiếp tục phát triển mạnh mẽ trong tương lai nhờ vào sự tiến bộ của công nghệ và thay đổi nhu cầu của người tiêu dùng. Ngân hàng mở cho phép các tổ chức tài chính chia sẻ dữ liệu với các bên thứ ba thông qua API (giao diện lập trình ứng dụng), tạo ra một môi trường tài chính minh bạch và dễ dàng truy cập hơn.

Dưới đây là một số xu hướng phát triển của ngân hàng mở trong tương lai.

- Tăng cường sự tham gia của fintech và các đối tác bên ngoài

Một trong những xu hướng chính trong ngân hàng mở là sự gia tăng sự tham gia của các công ty fintech. Những công ty này, vốn đã có nền tảng

công nghệ mạnh mẽ, sẽ tận dụng API để cung cấp các sản phẩm và dịch vụ tài chính đa dạng, từ thanh toán điện tử, cho vay tiêu dùng đến các dịch vụ quản lý tài chính cá nhân. Các ngân hàng truyền thống cũng sẽ hợp tác chặt chẽ với fintech để mang lại các dịch vụ sáng tạo hơn cho khách hàng của mình. Điều này không chỉ tạo ra sự cạnh tranh trong ngành ngân hàng mà còn thúc đẩy sự phát triển của thị trường tài chính kỹ thuật số.

- Mở rộng dịch vụ ngân hàng thông qua dữ liệu mở

Trong tương lai, ngân hàng mở sẽ không chỉ giới hạn ở việc chia sẻ thông tin tài chính cơ bản như tài khoản thanh toán và số dư tài khoản. Các ngân hàng sẽ mở rộng khả năng chia sẻ dữ liệu sâu hơn, bao gồm lịch sử giao dịch, thói quen chi tiêu và thậm chí các dự báo tài chính. Dữ liệu mở này sẽ cung cấp những thông tin có giá trị cho các dịch vụ ngân hàng sáng tạo như các dịch vụ tư vấn tài chính tự động, dự đoán chi tiêu, hoặc các giải pháp đầu tư cá nhân hóa.

- Tăng cường bảo mật và quản lý quyền riêng tư

Vì ngân hàng mở liên quan đến việc chia sẻ dữ liệu tài chính của khách hàng giữa các tổ chức khác nhau, bảo mật và quyền riêng tư sẽ là yếu tố quan trọng nhất trong tương lai. Các ngân hàng sẽ phải đầu tư vào các công nghệ bảo mật tiên tiến như mã hóa dữ liệu, xác thực sinh trắc học và các hệ thống giám sát để đảm bảo rằng thông tin của khách hàng được bảo vệ tối đa. Bên cạnh đó, các quy định về bảo mật dữ liệu và quyền riêng tư sẽ được thắt chặt, yêu cầu các ngân hàng phải tuân thủ nghiêm ngặt các tiêu chuẩn về quản lý dữ liệu cá nhân.

- Ngân hàng mở và trí tuệ nhân tạo (AI)

Trí tuệ nhân tạo (AI) sẽ đóng vai trò quan trọng trong việc cải thiện trải nghiệm người dùng và nâng cao hiệu quả hoạt động của ngân hàng mở. Các ngân hàng sẽ sử dụng AI để phân tích dữ liệu khách hàng, nhận diện mô hình chi tiêu và đưa ra các lời khuyên tài chính cá nhân hóa. AI cũng có thể giúp cải thiện việc quản lý rủi ro, phát hiện gian lận và tăng cường bảo mật trong các giao dịch tài chính.

- Tương lai của ngân hàng mở trong thị trường toàn cầu

Ngân hàng mở sẽ tiếp tục lan rộng ra toàn cầu,

đặc biệt là ở các thị trường đang phát triển. Các quốc gia như châu Âu, Anh và một số quốc gia trong khu vực Đông Nam Á đã bắt đầu áp dụng ngân hàng mở và hiện đang thúc đẩy việc áp dụng rộng rãi. Các nước này sẽ thiết lập các tiêu chuẩn và quy định chung cho ngân hàng mở để đảm bảo rằng các công ty fintech và ngân hàng truyền thống có thể hợp tác một cách hiệu quả và bảo vệ quyền lợi của người tiêu dùng.

3. Lợi ích và thách thức phát triển ngân hàng mở tại Việt Nam

3.1. Lợi ích phát triển ngân hàng mở

Ngân hàng mở mang lại nhiều lợi ích quan trọng không chỉ cho người tiêu dùng mà còn cho các tổ chức tài chính. Một trong những lợi ích lớn nhất của ngân hàng mở là cải thiện trải nghiệm người dùng. Việc chia sẻ dữ liệu tài chính qua API giúp người tiêu dùng dễ dàng truy cập và sử dụng các dịch vụ tài chính từ nhiều nhà cung cấp khác nhau mà không cần phải rời khỏi một nền tảng duy nhất. Điều này mang lại sự tiện lợi và tăng tính linh hoạt, giúp người dùng dễ dàng quản lý tài chính cá nhân, lập kế hoạch chi tiêu, và tìm kiếm các sản phẩm tài chính phù hợp hơn.

Ngân hàng mở còn thúc đẩy tính minh bạch và cạnh tranh trong ngành tài chính. Việc các ngân hàng chia sẻ dữ liệu khách hàng giúp người tiêu dùng có cái nhìn rõ ràng hơn về các dịch vụ tài chính mà họ sử dụng, từ đó có thể dễ dàng so sánh các sản phẩm và dịch vụ để lựa chọn giải pháp tốt nhất. Sự gia tăng cạnh tranh không chỉ giúp giảm chi phí cho người tiêu dùng mà còn thúc đẩy các ngân hàng và công ty tài chính cải tiến dịch vụ và sáng tạo ra những sản phẩm mới mẻ.

Ngoài ra, ngân hàng mở còn mang lại cơ hội tiết kiệm chi phí cho các tổ chức tài chính. Thay vì phát triển và duy trì mọi dịch vụ tài chính trong nội bộ, các ngân hàng có thể hợp tác với các công ty fintech, từ đó giảm chi phí phát triển công nghệ và nhân sự. Điều này giúp ngân hàng tập trung vào các dịch vụ cốt lõi và tối ưu hóa các quy trình nội bộ, từ xác minh khách hàng đến quản lý rủi ro. Hơn nữa, ngân hàng mở thúc đẩy sự đổi mới sáng tạo trong ngành tài chính. Khi các tổ chức tài chính truyền thống hợp tác với các công ty fintech, họ có thể tạo ra những sản phẩm và dịch vụ mới,

đáp ứng nhu cầu thay đổi nhanh chóng của người tiêu dùng. Các giải pháp sáng tạo như ứng dụng thanh toán điện tử, vay tiền trực tuyến, và các công cụ quản lý tài chính cá nhân có thể mang lại lợi ích lớn cho người tiêu dùng.

3.2. Thách thức phát triển ngân hàng mở

Mặc dù ngân hàng mở mang lại nhiều lợi ích, nhưng mô hình này cũng đối mặt với không ít thách thức lớn. Một trong những thách thức lớn nhất là vấn đề bảo mật và quyền riêng tư của người tiêu dùng. Khi ngân hàng chia sẻ dữ liệu khách hàng qua API với các bên thứ ba, nguy cơ bị xâm phạm thông tin và tấn công mạng sẽ tăng lên. Các ngân hàng cần phải đảm bảo các biện pháp bảo mật mạnh mẽ được áp dụng, như mã hóa dữ liệu, xác thực sinh trắc học và các hệ thống giám sát tiên tiến để bảo vệ thông tin khách hàng khỏi các mối đe dọa từ bên ngoài. Đồng thời, yêu cầu bảo vệ quyền riêng tư của khách hàng ngày càng trở nên nghiêm ngặt và các ngân hàng phải tuân thủ các quy định về quản lý và bảo vệ dữ liệu cá nhân, điều này có thể tạo thêm gánh nặng cho các tổ chức tài chính.

Một thách thức khác là sự thiếu hụt về cơ sở hạ tầng công nghệ và nguồn nhân lực có kỹ năng cao để triển khai và duy trì các hệ thống ngân hàng mở. Các ngân hàng và công ty fintech cần phải đầu tư mạnh vào công nghệ mới, từ nền tảng API đến các công cụ phân tích dữ liệu lớn, để có thể cạnh tranh và cung cấp dịch vụ tốt nhất. Tuy nhiên, việc xây dựng và duy trì một hệ sinh thái công nghệ mạnh mẽ đòi hỏi chi phí lớn và có thể gặp khó khăn trong việc thu hút nguồn nhân lực có chuyên môn cao trong lĩnh vực công nghệ tài chính. Hơn nữa, sự chuyển đổi từ mô hình ngân hàng truyền thống sang ngân hàng mở đòi hỏi các tổ chức tài chính phải thay đổi cách thức vận hành và tư duy quản lý. Việc phối hợp với các đối tác fintech và chia sẻ dữ liệu tài chính có thể tạo ra những mâu thuẫn về lợi ích và quyền kiểm soát giữa các bên. Ngân hàng cần có chiến lược hợp tác rõ ràng để đảm bảo rằng các bên đều có lợi và không vi phạm quyền lợi của khách hàng.

Ngoài ra, trong một môi trường mở, các ngân hàng phải đối mặt với sự cạnh tranh khốc liệt từ các công ty fintech, vốn thường có sự đổi mới sáng

tạo và linh hoạt hơn. Các ngân hàng truyền thống có thể gặp khó khăn trong việc duy trì thị phần khi mà các công ty fintech nhanh chóng triển khai các dịch vụ mới mẻ và tiện ích cho người tiêu dùng.

Cuối cùng, vấn đề quy định và pháp lý cũng là một thách thức không nhỏ đối với ngân hàng mở. Mặc dù nhiều quốc gia đã bắt đầu áp dụng các quy định về ngân hàng mở, nhưng vẫn còn rất nhiều bất cập trong việc xác định các tiêu chuẩn chung và cách thức giám sát các hoạt động này. Các ngân hàng và công ty fintech cần phải làm việc chặt chẽ với cơ quan chức năng để đảm bảo rằng các quy định về bảo mật, quản lý dữ liệu và quyền lợi người tiêu dùng được thực thi một cách hiệu quả.

5. Giải pháp thúc đẩy phát triển ngân hàng mở tại Việt Nam

Để thúc đẩy phát triển ngân hàng mở tại Việt Nam, cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan quản lý nhà nước, các tổ chức tài chính và công ty fintech. Một trong những giải pháp quan trọng là xây dựng và hoàn thiện khung pháp lý cho ngân hàng mở. Chính phủ Việt Nam cần đưa ra các quy định rõ ràng về bảo mật, quyền riêng tư của người tiêu dùng và tiêu chuẩn API, đồng thời tạo ra môi trường pháp lý minh bạch và ổn định để các ngân hàng và fintech có thể hoạt động hiệu quả. Các cơ quan chức năng cũng cần hợp tác với các tổ chức quốc tế để học hỏi kinh nghiệm và áp dụng các chuẩn mực quốc tế về ngân hàng mở.

Các ngân hàng Việt Nam cần mạnh dạn đầu tư vào công nghệ và phát triển các nền tảng API, tạo điều kiện thuận lợi để kết nối với các dịch vụ tài chính từ các bên thứ ba. Việc tăng cường ứng dụng công nghệ mới, đặc biệt là AI và blockchain, sẽ giúp các ngân hàng cải thiện hiệu quả vận hành, giảm thiểu chi phí và nâng cao trải nghiệm khách hàng. Hơn nữa, các ngân hàng cũng cần đào tạo nguồn nhân lực có kỹ năng chuyên sâu về công nghệ tài chính để đáp ứng yêu cầu của môi trường ngân hàng mở.

Ngoài ra, cần có sự hợp tác giữa các ngân hàng và các công ty fintech để phát triển các sản phẩm và dịch vụ tài chính sáng tạo. Các ngân hàng có thể tận dụng những đổi mới sáng tạo từ fintech để

cung cấp các dịch vụ tài chính cá nhân hóa cho khách hàng. Đồng thời, các fintech có thể tận dụng cơ sở dữ liệu và hạ tầng ngân hàng truyền thống để mở rộng khả năng cung cấp dịch vụ cho các nhóm khách hàng chưa được phục vụ.

Cuối cùng, nâng cao nhận thức của người tiêu

dùng về ngân hàng mở là một yếu tố quan trọng trong việc thúc đẩy sự phát triển của mô hình này. Các chiến dịch truyền thông, giáo dục về lợi ích và sự an toàn của ngân hàng mở sẽ giúp người tiêu dùng cảm thấy tin tưởng và chủ động sử dụng các dịch vụ tài chính qua nền tảng mở ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

Nguyen, T. H., & Le, M. T. (2021). "Ứng dụng công nghệ trong ngân hàng mở: Thực trạng và triển vọng tại Việt Nam." *Tạp chí Ngân hàng và Tài chính*, 15(3), 45-52.

World Bank Group. (2020). "Open Banking: International Best Practices and Implications for Developing Countries." *World Bank Report*.

Digital Banking Report. (2021). "The Future of Open Banking: Innovations and Market Trends." *Digital Banking Review*.

Open Banking Europe. (2021). *Open Banking Europe: Security & Identification Standards for APIs & Communications*.

Laplane, P., & Kshetri, N. (2021). Open Banking: Definition and Description. *Computing in Science & Engineering*, vol. 54, pp. 122-128.

Ngày nhận bài: 27/1/2025

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 15/2/2025

Ngày chấp nhận đăng bài: 1/3/2025

FUTURE TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF OPEN BANKING

● **NGUYEN THI TINH**

Faculty of Finance, Banking and Insurance,
University of Economics - Technology for Industries

ABSTRACT:

Open banking represents an innovative banking model that enables financial services to be delivered through digital platforms, facilitating direct communication with third-party organizations via application programming interfaces (APIs). This model not only transforms traditional banking operations but also offers significant benefits to consumers, such as enhanced transparency and improved user experiences. This study explores the advantages, challenges, and future development trends of open banking in Vietnam, providing a comprehensive analysis of its potential to reshape the financial services landscape in the country.

Keywords: open banking, API, fintech, innovation, digital financial services.